

Fiscaal Juridische Actualiteiten

Informatiebulletin over de eigen woning en inkomensvoorzieningen

Nummer 229 – Prinsjesdag 2022 & belastingmaatregelen

Inhoud

Inkomstenbelasting

Box 1

- Schijven en tarieven 1
- Tariefcorrectie 1
- De eigen woning 2023 3
- Afbouw zelfstandigenaftrek 4
- Afschaffen FOR 4
- Afschaffen middelingsregeling 5

Box 2

- Tarieven 5

Box 3

- Tarieven 5
- Herstelwet 6
- Overbruggingswet box 3 8

Box-overstijgend

- Heffingskortingen 9

Vennootschapsbelasting

- Schijven en tarieven 9

Schenkbelasting

- Schijven en tarieven 10
- Afschaffen schenkingsvrijstelling eigen woning 10

Overdrachtsbelasting

- Tarieven 10

Tegemoetkomingen koopkracht

- Aangekondigde koopkrachtmaatregelen 11

Stand van Zaken

- Wet herziening bedrag ineens 11
- Wet toekomst pensioenen 13

Overig

- AOW-leeftijd in 2023 14

Inkomstenbelasting

Box 1

Schijven en tarieven

In 2023 daalt het tarief van de laagste belastingschijf naar 36,93%.

Het kabinet wil werken meer lonend maken en dat werkenden minder belasting betalen over hun inkomen. Daartoe is het grensbedrag van de belastingschijven verhoogd en het tarief in de eerste belastingschijf verlaagd. Vanaf 2023 zien de belastingschijven en -tarieven voor box 1 er als volgt uit:

	1 ^e schijf	2 ^e schijf
Inkomen	tot € 73.031	vanaf € 73.031
Belastingtarief 2023	36,93%	49,50%

AOW-gerechtigd en geboren na 1945

	1 ^e schijf	2 ^e schijf	3 ^e schijf
Inkomen	tot € 37.149	tot € 73.031	vanaf € 73.031
Belastingtarief 2023	19,03%	36,93%	49,50%

AOW-gerechtigd en geboren voor 1946

	1 ^e schijf	2 ^e schijf	3 ^e schijf
Inkomen	tot € 38.703	tot € 73.031	vanaf € 73.031
Belastingtarief 2023	19,03%	36,93%	49,50%

De inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet daalt volgend jaar met 0,07%. Dat geldt zowel voor de werkgeversbijdrage als voor de bijdrage die onder andere uitkeringsgerechtigden verschuldigd zijn over hun pensioen-, stamrecht- en lijfrente-uitkeringen.

Inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet	2022	2023
Werkgeversbijdrage (hoge bijdrage)	6,75%	6,68%
Bijdrage uitkeringsgerechtigden (lage bijdrage)	5,50%	5,43%

Tariefcorrectie

Aftrekbare kosten kunnen in 2023 tegen een tarief van maximaal 49,50% in aftrek worden gebracht. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de lijfrente-aftrek. Voor veel aftrekposten geldt echter de zogeheten tariefcorrectie waardoor deze in 2023 nog maar tegen een tarief van 36,93% in aftrek kunnen worden gebracht.

Als het inkomen van een belastingplichtige in de hoogste schijf inkomstenbelasting (49,50% in 2022 en 2023) wordt belast, dan worden aftrekbare kosten ook tegen dit tarief in aanmerking genomen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan lijfrenteaftrek. Op deze hoofdregel zijn belangrijke uitzonderingen gemaakt. Bijvoorbeeld voor de aftrekbare kosten van de eigen woning, zoals eigenwoningrente, erfpachtcanons en de bemiddelingsnota van de hypotheekadviseur. Deze kosten worden maximaal in aanmerking genomen tegen een tarief van nu 40% (2022). Dat is dus 9,5% lager dan waartegen de inkomsten uit de eigen woning – met name het eigenwoningforfait – maximaal worden belast. Met ingang van 2023 wordt de tariefcorrectie verder verhoogd.

In onderstaand overzicht is de ontwikkeling van de tariefcorrectie tot en met 2023 te zien.

	2021	2022	2023
Maximaal aftrektarief	43,0%	40,0%	36,93%

De tariefcorrectie geldt niet alleen voor de aftrekbare kosten van de eigen woning, maar ook voor de volgende aftrekbare posten. Het betreft:

- ondernemersaftrek
- MKB-winstvrijstelling;
- Terbeschikkingstellingsvrijstelling;
- aftrek van onderhoudsverplichtingen (alimentatie);
- aftrek van uitgaven voor specifieke zorgkosten;
- aftrek van weekenduitgaven voor gehandicapten;
- aftrek van scholingsuitgaven;
- giftenaftrek;
- restant persoonsgebonden aftrek van voorgaande jaren;
- verliezen op beleggingen in durfkapitaal.

Voorbeeld

Carla en Bas zijn vorig jaar gescheiden. Carla moet aan Bas jaarlijks € 13.200 alimentatie betalen. Carla kan, gezien haar inkomen van ruim € 110.000 de alimentatie bij haar aangifte inkomstenbelasting over het belastingjaar 2022 aftrekken tegen 40%. Op netto-basis kost de alimentatie haar in 2022 € 13.200 -/ (40% x € 13.200 = € 5.280) = € 7.920. In 2023 is aftrek nog slechts mogelijk tegen 36,93%. Op netto-basis kost de alimentatie haar in 2023 € 13.200 – (36,93% x € 13.200 = € 4.874) = € 8.326. Haar netto lasten stijgen hierdoor met € 406.

De eigen woning in 2023

Volgend jaar wijzigt de eigenwoningregeling op meerdere punten.

Het tarief waartegen onder andere de hypotheekrente maximaal in aftrek kan worden gebracht, daalt in 2023 en komt uit op 36,93%. Ook de ingezette beperking van de Hillen-aftrek wordt voortgezet.

Hieronder treft u de tabel aan met daarin de wijzigingen voor 2023.

	2023
Eigenwoningforfait	
€ 75.000 - € 1.200.000	0,35%
Meer dan € 1.200.000	2,35%
Hillenaftrek	83,33%
Box 1 Toptarief	49,50%
Max. aftrektarief aftrekbare kosten	36,93%

Afbouw zelfstandigenaftrek

De zelfstandigenaftrek – in feite een fiscaal douceurtje om ondernemerschap te stimuleren – wordt stapsgewijs afgebouwd. In het Belastingplan 2023 wordt voorgesteld deze afbouw te versnellen. Met ingang van 2023 wordt de zelfstandigenaftrek afgebouwd van € 6.310 in 2022 naar € 900 in 2027.

Jaar	Zelfstandigenaftrek
2022	€ 6.310
2023	€ 5.030
2024	€ 3.750
2025	€ 2.470
2026	€ 1.200
2027	€ 900

Belang voor de praktijk

Er is in Nederland veel schijnzelfstandigheid. Dat moet bestreden worden. Dit is één van de maatregelen om schijnzelfstandigheid terug te dringen. Hiermee wordt het verschil in fiscale behandeling tussen werknemers en zelfstandigen, teruggedrongen. Tegenover de versnelling van de afbouw van de zelfstandigenaftrek staat gedurende de kabinetsperiode een verhoging van de arbeidskorting. Hiervan profiteren zelfstandigen én werknemers.

De aanvankelijk aangekondigde afbouw van de zelfstandigenaftrek verliep langzamer. In 2030 zou deze dan nog maar € 1.200 bedragen. In het Belastingplan 2023 is het tempo en de afbouw verder versneld ten opzichte van deze oorspronkelijke plannen.

De startersaftrek blijft vooralsnog ongewijzigd. In 2023 worden fiscale ondernemersregelingen geëvalueerd. Daaronder valt ook de zelfstandigenaftrek en de startersaftrek.

Afschaffen FOR

De regeling van de fiscale oudedagsreserve (FOR) houdt in dat een zelfstandig ondernemer jaarlijks een deel van de winst op zijn (fiscale) balans mag reserveren voor een oudedagsvoorziening. Deze reservering gaat ten laste van de belastbare winst. Hiermee stelt de ondernemer de belastingheffing over dit bedrag uit. Het is de bedoeling dat de FOR op enig moment wordt omgezet in een 'echte' oudedagsvoorziening, namelijk door omzetting in een lijfrentevoorziening. In de praktijk gebeurt dat maar in ongeveer de helft van de gevallen. Met ingang van 2023 is het niet langer mogelijk om een deel van de winst toe te voegen aan de FOR. Een bestaande FOR wordt op basis van de huidige regels afgewikkeld. In feite wordt de FOR daarmee 'bevroren'. Het overgangsrecht voor bestaande fiscale oudedagsreserves wordt opgenomen in art. 10a.29 Wet IB 2001.

Belang voor de praktijk

Eigenlijk is het onbegrijpelijk dat omzetting van de FOR in een lijfrentevoorziening nooit verplicht is gesteld. Daarmee heeft de ondernemer een middel om de belastingheffing over een deel van de winst vele jaren uit te stellen. De huidige regeling is dan ook niet meer van deze tijd. Het kabinet kiest niet voor modernisering van de regeling maar voor uitfasering, zij het dat de daadwerkelijke uitfasering nog decennia op zich laat wachten. Er is immers geen enkel afbouwpad voorgesteld. Dat achten wij onwenselijk. We gaan ervan uit dat er – per 2023 of in de toekomst – alsnog een afbouwpad komt. Daar valt ook veel voor te zeggen.

Een bestaande FOR kan nu en in de toekomst worden omgezet in een lijfrentevoorziening. Het lijkt ons niet dat ondernemers, zo lang zij nog ondernemen, hier haast mee zullen gaan maken. Ondernemers kunnen het geld voor omzetting vaak helemaal niet missen. Het zit 'vast' in de onderneming of het geld kan beter besteed worden om te ondernemen. En niet zelden hebben ondernemers het geld ook helemaal niet. Bovendien, zo blijkt wel, willen veel ondernemers de FOR helemaal niet omzetten in een lijfrentevoorziening maar 'misbruiken' zij de regeling voor langdurig belastinguitstel.

Afschaffen middelingsregeling

De middelingsregeling is bestemd voor mensen met sterk wisselende inkomens. Is er in een periode van drie jaar één jaar met een hoog inkomen, dan is er in dat jaar een piek in de belastingheffing. Zou het inkomen gelijkmatig over de drie jaar zijn genoten, dan zou de totale belastingdruk lager zijn. Met de middelingsregeling wordt deze lagere totale belastingdruk alsnog bereikt. Maar de middelingsregeling wordt met ingang van 1 januari 2023 afgeschaft. Het laatste tijdvak waarover nog gemiddeld kan worden is 2022 tot en met 2024. Dit volgt uit het overgangsrecht dat wordt opgenomen in art. 10a.28 Wet IB 2001.

Dit besluit komt niet zomaar uit de lucht vallen. Uit een evaluatie van de regeling is gebleken dat de regeling maar beperkt doelmatig en doeltreffend is.

Belang voor de praktijk

Een piek in het inkomen zou voor kunnen komen doordat een pensioen- of lijfrentegerechtigde bij pensioeningang kiest voor uitkering van een 'bedrag ineens'. Deze mogelijkheid bestaat pas vanaf 1 juli 2023. De eventuele 'zware' belastingdruk over het 'bedrag ineens' kan met de afschaffing van de middelingsregeling niet meer gematigd worden.

Box 2

Tarieven

In 2023 blijft het tarief voor inkomen uit aanmerkelijk belang (box 2) ongewijzigd.

	2022	2023
Tarief inkomen uit aanmerkelijk belang	26,9%	26,9%

Voorgesteld wordt om per 2024 twee schijven te introduceren in box 2 met een basistarief van 24,5% voor de eerste € 67.000 (bedrag 2024) aan inkomsten en een tarief van 31% voor het meerdere. Met deze maatregel beoogt het kabinet om dga's te stimuleren om jaarlijks een deel van de winst van hun BV in de vorm van dividend te laten uitkeren om zo uitstel van belastingheffing te beperken.

Box 3

Tarieven

Het tarief inkomstenbelasting over het inkomen in box 3 wijzigt de komende jaren. De wijziging van het tarief in de komende jaren is opgenomen in onderstaande tabel.

	2022	2023	2024	2025
Tarief inkomen uit sparen en beleggen	31%	32%	33%	34%

Herstelwet

De herstelwet regelt de wijze waarop de Belastingdienst tegemoet gaat komen aan box 3 spaarders die tijdig bewaar hebben aangetekend tegen hun aanslag inkomstenbelasting 2017-2020 en voor nog niet definitief opgelegde aanslagen 2021 en 2022.

Op 24 december 2021 heeft de Hoge Raad het zogenaamde [Kerstarrest](#) gewezen over de belastingheffing in box 3. De kern van dit arrest is dat het box 3-stelsel in bepaalde gevallen in strijd is met het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM). Voor die situaties moet herstel plaatsvinden.

Verleden, heden en toekomst

Om het box 3- stelsel in lijn te brengen met het Kerstarrest maakt de regering onderscheid tussen het verleden, het heden en de toekomst:

Verleden	Heden	Toekomst
2017 t/m 2022	2023, 2024 en 2025	2026 en latere jaren
Voorstel Wet Rechtsherstel box 3 en Besluit rechtsherstel box 3	Voorstel Overbruggingswet box 3	Nieuw box 3 stelsel op basis van werkelijk rendement

Verleden

Als onderdeel van het Belastingplan 2023 is het [voorstel Wet rechtsherstel box 3](#) gepubliceerd. Het rechtsherstel over de kalenderjaren 2017 tot en met 2020 is reeds per 1 juli 2022 in gang gezet op grond van het [Besluit rechtsherstel box 3](#). Op basis van het Kerstarrest en het Beleidsbesluit worden ook aanslagen over de kalenderjaren 2021 en 2022 lager vastgesteld indien de nieuwe berekening van het voordeel uit sparen en beleggen lager uitkomt dan de oorspronkelijke berekening in box 3. Dit wetsvoorstel is de wettelijke vertaling van het Beleidsbesluit en werkt daarom terug tot en met 1 juli 2022.

Het kabinet heeft besloten om het rechtsherstel voor de belastingplichtigen die over de jaren 2017-2020 bezwaar hebben aangetekend uit te voeren volgens de forfaitaire spaarvariant. Dit geldt ook voor alle belastingplichtigen van wie de aanslag nog niet onherroepelijk vaststaat. Dit betreft onder andere belastingplichtigen over de jaren 2021 en 2022. De forfaitaire spaarvariant houdt in dat de Belastingdienst automatisch een nieuwe berekening maakt die aansluit op de werkelijke verdeling van spaargeld en beleggingen. Met ander woorden: de fictieve verdeling vervalt.

Spaargeld wordt belast op basis van de gemiddelde rente op spaargeld in het betreffende belastingjaar. Beleggingen en overige bezittingen worden belast op basis van het meerjarig gemiddelde rendement. Voor schulden gaat de Belastingdienst uit van de gemiddelde rente op hypotheekschulden.

De percentages die binnen deze forfaitaire spaarvariant zijn vastgesteld zijn als volgt:

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Spaargeld	0,25%	0,12%	0,08%	0,04%	0,01%	NNB
Schulden	3,43%	3,20%	3,00%	2,74%	2,46%	NNB
Overige bezittingen	5,39%	5,38%	5,59%	5,28%	5,69%	5,53%

De belastingplichtige stelt vast wat zijn vermogen per vermogenscategorie is en vermenigvuldigt dit met het daarbij behorende forfaitaire rendement. De op deze manier berekende forfaitaire rendementen moeten bij elkaar worden opgeteld en vervolgens gedeeld door het totaal van de drie vermogenscategorieën. Dit vormt het gemiddeld rendement. Het gemiddeld rendement wordt vermenigvuldigd met het totaal van de drie vermogenscategorieën verminderd met het heffingvrij vermogen. De uitkomst van deze berekening levert het voordeel uit sparen en beleggen op.

Voorbeeld

Mijnheer Jansen heeft op 1 januari 2021 de volgende bezittingen in box 3:

Banktegoeden:	€ 100.000	
Beleggingen:	€ 100.000	
Heffingvrij vermogen	€ 50.000	-/-
Belastbaar vermogen	€ 150.000	

De berekening van de box 3 heffing volgens het huidige wettelijke stelsel is als volgt:

Spaardeel			Beleggingsdeel	
1 ^e schijf	67% x € 50.000	€ 33.500	33% x € 50.000	€ 16.500
2 ^e schijf	21% x € 100.000	€ 21.000	79% x € 100.000	€ 79.000
Grondslag		€ 54.500		€ 96.000
Rendement	0,03%	€ 16,35	5,69%	€ 5.433,95
Voordeel uit sparen en beleggen: € 16,35 + € 5.433,95 = € 5.450,30				
Te betalen belasting box 3: € 5.450,30 x 31% = € 1.689				

De berekening van de box 3 heffing met toepassing van de herstellwet is als volgt:

Spaardeel			Beleggingsdeel	
Banktegoeden		€ 100.000		
Beleggingen				€ 100.000
Rendement	0,01%	€ 10	5,69%	€ 5.690
Gezamenlijk rendement € 5.700				
Rendementspercentage € 5.700 / € 200.000 = 2,85%				
Nieuw voordeel uit sparen en beleggen: 2,85% x € 150.000 = € 4.275				
Te betalen belasting box 3: € 4.275 x 31% = € 1.325,25				

Omdat het voordeel uit sparen en beleggen in de nieuwe berekening lager is dan volgens de oude berekening, wordt het berekende voordeel uit sparen en beleggen voor mijnheer Jansen vastgesteld op € 4.275.

Partnerverdeling

Bij het verlenen van rechtsherstel kan het voorkomen dat – door de herrekening van het verzamelinkomen – meer uitgaven voor specifieke zorgkosten of aftrekbare giften in aftrek komen. Een belastingplichtige die vanwege deze herrekening een andere partnerverdeling van de heffingsgrondslag wil toepassen, omdat dit tot een nog hogere belastingteruggave leidt, had dit volgens [art. 2.17 lid 4 Wet IB 2001](#) moeten doen vóórdat de aanslagen van beide partners onherroepelijk vaststonden. De [uitspraak](#) van de Belastingdienst in het kader van de massaalbezwaarprocedure was op 4 februari 2022, wat betekent dat de aanslagen vanaf die datum onherroepelijk vaststonden. Een wijziging van de partnerverdeling via een verzoek om ambtshalve vermindering is op basis van de huidige wetgeving daarom niet mogelijk. In het wetsvoorstel wordt een voorstel gedaan waarmee het mogelijk wordt gemaakt dat fiscale partners alsnog een andere verdeling ten aanzien van de extra aftrek kunnen kiezen. Hiertoe kunnen zij een verzoek om ambtshalve vermindering indienen bij de inspecteur of – voor de jaren 2021 en 2022 – een nieuwe aangifte indienen waarin zij hun gezamenlijke keuze kenbaar maken.

Ambtshalve vermindering

In het wetsvoorstel wordt geen specifieke aandacht verleend aan spaarders die geen, of te laat bezwaar hebben gemaakt tegen de vermogensrendementsheffing 2017-2020. Staatssecretaris Van Rij van Financiën heeft recent in de media geopperd dat voor deze groep belastingplichtigen nog wel altijd de mogelijkheid open staat om een verzoek tot ambtshalve vermindering in te dienen. De Belastingdienst heeft in reactie hierop aangegeven dat een verzoek niet zal leiden tot een vermindering, maar tot een afwijzing. De Belastingdienst volgt hiermee het oordeel van de Hoge Raad dat mensen die geen bezwaar hebben gemaakt, geen recht hebben op compensatie. Tegen een uitspraak van de Belastingdienst op een verzoek om ambtshalve herziening is overigens wel bezwaar en beroep mogelijk.

Overbruggingswet box 3

De overbruggingswet box 3 bevat overbruggingswetgeving voor de periode 2023-2025 in aanloop naar een nieuwe box 3 systematiek op basis van werkelijk rendement.

Heden (2023, 2024 en 2025)

In lijn met de voor het rechtsherstel gekozen oplossing, is in het voorstel [Overbruggingswet box 3](#) de belastingheffing gebaseerd op de werkelijke samenstelling van het vermogen. Het vermogen wordt hiertoe onderverdeeld in drie categorieën: banktegoeden, overige bezittingen en schulden. Voor iedere vermogenscategorie geldt een afzonderlijk forfaitair rendementspercentage.

Voor het begrip banktegoeden wordt aangesloten bij het begrip deposito zoals gedefinieerd in de Wet op het financieel toezicht (uiteraard met uitzondering van box 1-deposito's, zoals het tegoed op een lijfrenterekening). Hiermee wordt een duidelijke afbakening van banktegoeden gegeven. Dit betekent dat alle box 3-bezittingen die niet vallen binnen de definitie van deposito en die geen schulden zijn als "overige bezittingen" worden aangemerkt. Contant geld wordt ook in de categorie banktegoeden opgenomen.

Voor elke vermogenscategorie wordt een eigen forfaitair rendementspercentage voorgesteld. Voor banktegoeden en schulden wordt hierbij uitgegaan van gemiddelden van het lopende kalenderjaar. Voor de vaststelling van het forfaitaire rendementspercentage voor de vermogenscategorie overige bezittingen wordt voorgesteld om – in lijn met het rechtsherstel – aan te sluiten bij de huidige, in het kalenderjaar 2022 geldende, methodiek voor vaststelling van het forfaitaire rendementspercentage voor overige bezittingen. Deze methodiek is gebaseerd op het langetermijnrendement van zowel onroerende zaken, aandelen als obligaties.

Het rendement voor elke vermogenscategorie wordt berekend door het toepasselijke forfaitaire rendementspercentage te vermenigvuldigen met de werkelijke waarde van de desbetreffende bezitting of schuld op de peildatum (1 januari van het desbetreffende kalenderjaar). Hiermee wordt de forfaitaire samenstelling van het vermogen losgelaten. Het heffingvrije box 3-vermogen van het huidige box 3-stelsel blijft in stand.

Peildatarbitrage

Aangezien de waarde van de banktegoeden, overige bezittingen en schulden slechts op één moment in het kalenderjaar – namelijk op de peildatum (1 januari) – wordt bepaald, kan het voor een belastingplichtige gunstig zijn om overige bezittingen vlak voor de peildatum te verkopen en tijdelijk om te zetten in banktegoeden. Na de peildatum worden vervolgens weer bezittingen met het hoge rendementspercentage door de belastingplichtige aangekocht. Het doel hiervan is om een minimale belastingheffing in box 3 te realiseren ('peildatarbitrage'). Het voorgaande kan ook door het creëren van schulden worden gerealiseerd. Om dat te voorkomen wordt daarom een bepaling voorgesteld. Deze bepaling zorgt ervoor dat het tijdelijk omzetten van vermogensbestanddelen ('arbitragehandeling') niet leidt tot een lagere belastingheffing. Onder tijdelijk wordt in dit verband verstaan: drie maanden. Omzettingshandelingen die plaatsvinden binnen een periode van drie maanden waarin een peildatum ligt, worden gezien als arbitragehandeling. Dit betekent dat transacties gedaan voor 1 oktober en na 31 maart sowieso niet als arbitragehandeling worden aangemerkt. Ook als sprake is van zakelijke overwegingen is geen sprake van een arbitragehandeling. De belastingplichtige dient dit op verzoek zelf aannemelijk te kunnen maken.

Toekomst

Binnen de voorgestelde systematiek wordt het werkelijk behaalde rendement beter benaderd dan in het huidige stelsel. Maar ook na de voorgestelde aanpassingen is echter nog geen sprake van een heffing op basis van het werkelijk behaalde rendement. Het werkelijke rendement van een individuele belastingplichtige kan in een belastingjaar hoger of lager zijn dan het forfaitair bepaalde rendement.

De regering werkt aan de invoering van een stelsel op basis van het werkelijk behaalde rendement. Het kabinet is van plan dit [nieuwe box 3 stelsel](#) vanaf 2026 in te voeren.

Belang voor de praktijk

Met name de voorgestelde peildatumarbitrage roept bij ons de nodige vragen op. Op welke wijze denkt de wetgever de controle op deze arbitrage vorm te gaan geven? Om het systeem te kunnen handhaven, is niet ondenkbaar dat financiële instellingen renseigneringsverplichtingen in de schoenen geschoven gaan krijgen. Dit zal onherroepelijk leiden tot enorme uitvoeringslasten, boven op de kosten voor de aanpassingen die gemoeid zijn met de overgang naar een renseigneringsstelsel op basis van werkelijk rendement per 2026.

Box-overstijgend

Heffingskortingen

In 2023 stijgt met name de arbeidskorting en de algemene heffingskorting. De afbouw van de algemene heffingskorting wordt afhankelijk van het verzamelinkomen.

Heffingskortingen zijn kortingen op de te betalen inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen. In het Belastingplan 2023 is een substantiële stijging van de arbeidskorting opgenomen. Deze maatregel past in het streven van het kabinet om werken meer lonend te maken.

De algemene heffingskorting (AHK) die voor iedere belastingplichtige geldt wordt gekort naar mate het inkomen in box 1 toeneemt. Bereikt het box 1 inkomen de hoogste tariefschijf bestaat er geen recht meer op deze heffingskorting. Belastingplichtigen waarvan het inkomen grotendeels bestaat uit inkomen uit aanmerkelijk belang (box 2) en inkomen uit sparen en beleggen (box 3) worden niet of nauwelijks geconfronteerd met een korting van de AHK. Met ingang van 2023 is de afbouw van de AHK niet alleen afhankelijk van het box 1 inkomen, maar van het verzamelinkomen, dat bestaat uit het box 1-, box 2- en box 3-inkomen. Met de voorgestelde maatregel beoogt het kabinet een uniforme afbouw van de AHK voor iedere belastingplichtige met hetzelfde verzamelinkomen te realiseren, ongeacht de bron van inkomen.

Zoals al aangekondigd in het coalitieakkoord wordt in het Belastingplan 2023 voorgesteld om de inkomensafhankelijke combinatiekorting vanaf 2025 af te schaffen. Een uitzondering wordt gemaakt voor ouders met (een of meer) kinderen die vóór 1 januari 2025 zijn geboren.

Hierna volgt een overzicht van de heffingskortingen 2022-2023.

	2022	2023
Maximum algemene heffingskorting onder AOW-leeftijd	€ 2.874	€ 3.070
Maximum arbeidskorting	€ 4.260	€ 5.052
Maximum inkomensafhankelijke combinatiekorting	€ 2.534	€ 2.694
Jonggehandicaptenkorting	€ 771	€ 820
Ouderenkorting	€ 1.726	€ 1.835
Alleenstaande ouderenkorting	€ 449	€ 478
Heffingskorting groen beleggen (% van de waarde per 1/1)	0,7%	0,7%

Vennootschapsbelasting

Schijven en tarieven

De schijfgrens voor de vennootschapsbelasting wordt vanaf 2023 verlaagd van € 395.000 (grensbedrag 2022) naar € 200.000 euro. Hierdoor betalen bedrijven eerder het hoge tarief van de tweede schijf. Het tarief in de eerste schijf stijgt in 2023 naar 19% (15% in 2022).

Tarief vennootschapsbelasting	
Winst t/m € 200.000	19,0%
Winst boven € 200.000	25,8%

Erf- en schenkbelasting

Schijven en tarieven

In 2023 blijft het tarief erf- en schenkbelasting ongewijzigd. De schijflengte is aangepast.

Verkrijger	Schijven 2023	
	< € 137.077	≥ € 137.077
Partner/kinderen	10%	20%
(Achter)kleinkinderen	18%	36%
Overigen	30%	40%

Afschaffen schenkingsvrijstelling eigen woning

De schenkingsvrijstelling eigen woning vervalt per 2024. Per 2023 wordt deze verlaagd naar € 28.947. Dat is gelijk aan de eenmalige vrijstelling voor schenkingen van ouders aan een kind.

De schenkingsvrijstelling voor de eigen woning vervalt de facto per 2023. Wettelijk wordt het anders geregeld: de vrijstelling wordt voor schenkingen van ouders aan kinderen verlaagd naar € 28.947. Maar dit is gelijk aan het bedrag dat ouders ook zonder de verplichte besteding aan de eigen woning eenmalig belastingvrij mogen schenken aan kinderen. Voor schenkingen door anderen dan ouders (derden) geldt normaal gesproken een vrijstelling van € 2.274 (bedrag 2022). De verlaging van de eenmalige vrijstelling voor de eigen woning gaat voor deze schenkingen van derden niet naar € 2.274 maar eveneens naar € 28.947. Voor deze schenkingen van derden blijft dus in beperkte mate de schenkingsvrijstelling voor de eigen woning in 2023 nog bestaan. In 2024 valt hiervoor echter alsnog het doek. Een schenking van een derde is dan alleen nog maar vrijgesteld tot het bedrag van – nu – € 2.274.

In samenhang hiermee wordt voorgesteld de huidige spreidingsmogelijkheid – gespreid schenken over maximaal drie jaar – te laten vervallen voor schenkingen voor de eigen woning die voor het eerst in 2023 worden gedaan. Voor schenkingen die in 2022 zijn gedaan wordt spreidingsmogelijkheid beperkt tot twee jaar.

Belang voor de praktijk

Ouders – of anderen – die nog een flinke schenking belastingvrij voor de eigen woning willen doen, moeten haast maken. Vanaf 1 januari 2023 geldt immers een aanzienlijk lagere schenkingsvrijstelling.

Overdrachtsbelasting

Tarieven

Het algemene tarief overdrachtsbelasting wordt flink verhoogd. Het tarief voor woningen blijft ongewijzigd.

In het coalitieakkoord is afgesproken om het algemene tarief voor de overdrachtsbelasting met ingang van 1 januari 2023 te verhogen van 8% naar 9%. In het vervolg hierop is in de Voorjaars- en Augustusbesluitvorming voorgesteld om het algemene tarief verder te verhogen tot 10,4%.

Tarief overdrachtsbelasting	2022	2023
Woningen (hoofdverblijf)	2%	2%
Overige onroerende zaken	8%	10,4%
Startersvrijstelling grensbedrag	€ 400.000	€ 405.000

Tegemoetkomingen koopkracht

Aangekondigde koopkrachtmaatregelen

Met een fors pakket aan maatregelen beperkt het kabinet de invloed van de inflatie op de koopkracht.

Het koopkrachtpakket dat in 2022 is ingezet, wordt in 2023 grotendeels voortgezet en uitgebreid met verdere maatregelen. De maatregelen hebben een omvang van 17,2 miljard in 2023 en 4,9 miljard in de jaren daarna (structureel):

- Stijging van het wettelijk minimumloon per 1 januari 2023 met ruim 10%. De AOW stijgt mee.
- Verhoging van de maximale zorgtoeslag in 2023 met € 412.
- Vervroeging van de inkomensafhankelijke huurverlaging naar 1 juli 2023.
- Structurele verhoging van de maximale huurtoeslag met maximaal € 16,94 per maand.
- Verhoging van het kindgebonden budget.
- Verhoging van het vergoedingspercentage van de kinderopvangtoeslag per 2025 naar 96%.
- Verlaging van het tarief van de eerste schijf inkomstenbelasting in 2023 met 0,11%-punt.
- Verlaging van de Arbeidsongeschiktheids (Aof)-premie voor kleine werkgevers.
- Verruiming van de werkkostenregeling (WKR) met € 50 miljoen.
- Verhoging van het budget voor de energie-investeringsaftrek (EIA), de milieu-investeringsaftrek (MIA) en de willekeurige afschrijving milieu-investeringen (VAMIL).
- Aanpassing van het gedifferentieerde tarief in box 2.
- Verdere verhoging van de arbeidskorting.
- Verhoging van de beurs voor uitwonende studenten met ongeveer € 165.
- Financieel ondersteunen van (kwetsbare) huishoudens bij het nemen van energiebesparende maatregelen.
- Voortzetting en intensivering van de verlaging van de energiebelasting en BTW.
- Verlenging van de lagere brandstofaccijns tot en met juni.
- Uitkering van de energietoeslag van € 1.300 voor lage inkomens ook in 2023.
- Doorvertaling van de maatregelen uit het koopkrachtpakket voor Europees Nederland naar Caribisch Nederland.
- Beschikbaar stellen van € 200 miljoen voor flankerend beleid.

Stand van Zaken

Wet herziening bedrag ineens

Op 12 januari 2021 heeft de Eerste Kamer het voorstel van [Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen](#) aangenomen. Nu de inwerkingtredingsdatum (1 juli 2023) met rasse schreden nadert, is dit een goed moment om even stil te staan bij de laatste stand van zaken omtrent de invoering van dit onderdeel van het wetsvoorstel.

Vanuit de praktijk kwam veel kritiek op de uitvoerbaarheid van het onderdeel 'bedrag ineens' van het voorstel. Daarbij ging het met name om de communicatie en het tweede afkoopmoment in de maand februari volgend op het jaar van AOW-gerechtigdheid. Deze elementen vormden een knelpunt voor de pensioen- en lijfrente-uitvoerders.

In samenspraak met pensioenuitvoerders is door de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid gekeken naar een werkbare oplossing voor een aantal geopperde praktische bezwaren die kleven aan de uitvoerbaarheid van het onderdeel 'bedrag ineens'.

Dit heeft uiteindelijk geleid tot de indiening van het voorstel [Wet herziening bedrag ineens](#) bij de Tweede Kamer op 30 juni 2022. Bij het indienen hiervan is tevens voorgesteld om de ingangsdatum van het wetsvoorstel te verschuiven van 1 januari naar 1 juli 2023.

Het voorstel Wet herziening bedrag ineens, zoals dat is ingediend op 30 juni 2022, bevat de volgende kernpunten:

- Het wetsvoorstel introduceert de mogelijkheid om maximaal 10% van het ouderdomspensioen- en/of oudedagslijfrentekapitaal op te nemen op het moment dat het pensioen of de lijfrente ingaat, zonder fiscale sanctie.
- Er is een keuzemogelijkheid tot uitstel van het moment van uitbetaling van het bedrag ineens voor personen die op de AOW-gerechtigde leeftijd met pensioen gaan. Dat kan in de maand van het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd zijn (eerste dag van die maand of exact op de AOW-gerechtigde leeftijd), of de eerste dag volgend op die maand. De maand van uitbetaling kan worden uitgesteld naar 1 januari volgend op het jaar waarin de AOW-leeftijd wordt bereikt;
- Vanaf pensioeningangsdatum wordt direct de verlaagde pensioenuitkering uitbetaald gebaseerd op 90% van de waarde. De hoogte van het bedrag ineens wordt op de pensioeningangsdatum vastgesteld en bruto gereserveerd. Wijzigingen in de privésfeer of anderszins hebben geen invloed op de hoogte van dit bedrag.
- Daarnaast voorziet het voorstel in een uitkering bij vooroverlijden ten gunste van de nalatenschap. Deze uitkering bedraagt – kortgezegd – het verschil tussen het pensioen dat zou zijn uitbetaald zonder verzoek en het daadwerkelijk uitbetaalde pensioen, berekend over de periode van ingangsdatum van het pensioen tot overlijden dan wel tot de laatste dag van de maand van overlijden
- De uitkering van het bedrag ineens telt mee bij de bepaling van het relevant inkomen voor de vaststelling van het recht en de hoogte van eventuele toeslagen.
- Samenloop met een hoog-laagconstructie (100:75) is niet toegestaan, wel met andere keuzemogelijkheden zoals uitruil van pensioen.

Belang voor de praktijk

De minister kent de burger een grote eigen verantwoordelijkheid toe bij de keuze voor uitbetaling van een bedrag ineens. De uitbetaling heeft invloed op toeslagen, kan leiden tot een eenmalig hoge belastingdruk en heeft invloed op de flexibiliseringsmogelijkheden van pensioen. De aspirant pensioen- of lijfrentegerechtigde moet zich goed verdiepen in zijn persoonlijke omstandigheden om voor zichzelf de juiste keuze te maken. Wij zijn van mening dat veel burgers het lastig zullen vinden om een weloverwogen keuze te maken. Zij zullen daarvoor een beroep moeten doen op adviseurs. Het gevaar bestaat natuurlijk dat de adviseur niet wordt ingeschakeld uit financiële overwegingen. De eventuele ongewenste consequenties zijn in dat geval voor eigen rekening.

Uitvoerders krijgen in dit kader natuurlijk wel informatieverplichtingen. Deze zullen worden neergelegd in een aparte Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB).

De Tweede én Eerste kamer moeten nog instemmen met het voorstel Wet herziening bedrag ineens. Dit gebeurt naar verwachting pas in het najaar. Daarna zal de AMvB bedrag ineens nog voor advies moeten worden voorgelegd aan de Raad van State. Er is dan te weinig tijd over voor pensioenfondsen en verzekeraars om deze nieuwe keuzemogelijkheid in te voeren vóór 1 januari 2023. Zij hebben tijd nodig om de wetgeving in te voeren. Dit is de reden dat de invoering van de beoogde inwerkingtredingsdatum is opgeschoven naar 1 juli 2023. Hopelijk is hiermee voldoende tijd gegeven om de keuzebegeleiding voor het bedrag ineens goed in te richten.

Wet toekomst pensioenen

Tweede nota van wijziging en een aantal amendementen ingediend

Het is nog steeds de bedoeling dat de Wet toekomst pensioenen op 1 januari 2023 in werking treedt. De parlementaire behandeling gaat dan ook gestaag voort. Op 9 september is een tweede nota van wijziging bij het wetsvoorstel ingediend. Hierin zijn een aantal inhoudelijke wijzigingen opgenomen, maar het gaat toch vooral om technische en redactionele aanpassingen. Een inhoudelijke wijziging is bijvoorbeeld dat de verplichte voortzetting van de dekking van wezenpensioen tijdens de standaard uitlooperperiode en tijdens de WW-periode wordt toegevoegd. Verder noemen wij nog twee fiscale wijzigingen:

1. De wettelijke bedenktijd bij expiratie van lijfrentekapitaal ([art. 3.133 lid 3 Wet IB 2001](#)) gaat voortaan ook gelden voor nettolijfrenten;
2. Een zelfstandig ondernemer kan verplicht deelnemen aan een beroeps- of bedrijfstakpensioenfondsieregeling. Voor de pensioenuitvoerder gelden renseigneringsverplichtingen ([art. 22 lid 2 onderdeel n Uitv.besl. IB 2001](#)). Er gelden straks ook renseigneringsverplichtingen als een zelfstandig ondernemer deelneemt aan een experimenteerpensioenregeling.

Verder zijn er recentelijk een aantal amendementen ingediend. Wij noemen de volgende:

- Amendement Palland en Ceder, [Kamerstuk 36067, nr. 17](#): Wie gebruik maakt van de mogelijkheid van vrijwillige voortzetting van de pensioenregeling kan binnen de juridische kaders jaarlijks kiezen de vrijwillige voortzetting te beëindigen dan wel voort te zetten. Niet reageren betekent dat de vrijwillige voortzetting wordt beëindigd. Als dit amendement wordt aangenomen wordt dit anders: niet reageren betekent voortzetten.
- Amendement Omtzigt, [Kamerstuk 36067, nr. 18](#): Met dit amendement wordt een goedkeuringsprocedure voor het 'invaren' van bestaande aanspraken in de nieuwe pensioenregeling geïntroduceerd. Aanspraken kunnen alleen worden ingevaren als:
 - minstens 60% van de (gewezen) deelnemers die hebben gereageerd; en
 - minstens 60% van de gepensioneerden die hebben gereageerd, met de voorgestelde invaarregeling instemmen.
- Amendement Omtzigt, [Kamerstuk 36067, nr. 22](#): Dit amendement regelt dat wanneer de pensioenregeling niet voorziet in een partnerpensioen en de deelnemer komt te overlijden voor de pensioendatum, het tot op dat moment bestaande vermogen of kapitaal bestemd voor de uitkering van het ouderdomspensioen van die deelnemer wordt omgezet naar een vermogen of kapitaal bestemd voor de uitkering van een partnerpensioen. Ook wordt geregeld dat wanneer de gewezen deelnemer geen dekking uit hoofde van een partnerpensioen (meer) heeft, het tot op dat moment bestaande vermogen of kapitaal bestemd voor de uitkering van het ouderdomspensioen van die gewezen deelnemer, wordt omgezet naar een vermogen of kapitaal bestemd voor de uitkering van een partnerpensioen.
- Amendement Omtzigt, [Kamerstuk 36067, nr. 20](#): Dit amendement regelt dat indien de pensioenovereenkomst voorziet in een nabestaandenpensioen op risicobasis, dat die dekking niet wordt voortgezet gedurende een periode van zes maanden rechtstreeks na beëindiging van de deelneming, in plaats van drie maanden zoals nu in het wetsvoorstel staat. Verder wordt het mogelijk dat de sociale partners in de pensioenovereenkomst een langere uitlooperperiode overeen kunnen komen.

Recent heeft ook een uitvoerig wetgevingsoverleg plaatsgevonden over de Wet toekomst pensioenen. Veel vragen die uit dit overleg zijn voortgekomen, zijn nog niet beantwoord. Een deugdelijk wetgevingsproces is natuurlijk wel wenselijk. In het gegeven dat nog niet alle vragen direct beantwoord zijn, ziet een aantal partijen reden om de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen nader op te schorten.

Overig

AOW-leeftijd in 2023

In 2023 wordt de AOW-leeftijd met drie maanden verhoogd tot 66 jaar en 10 maanden.

In het Pensioenakkoord is afgesproken dat de AOW-leeftijd minder snel zal stijgen. In 2022 staat de AOW-leeftijd op 66 jaar en 4 maanden, in 2023 stijgt de AOW-leeftijd verder naar 66 jaar en 10 maanden. Vanaf 2024 wordt de AOW-leeftijd 67 jaar. Dit heeft onder meer gevolgen voor de vroegste en uiterste ingangsdatum van lijfrenten en goudenhanddrukstamrechten.

Jaar	AOW-leeftijd
2021	66 jaar en 4 maanden
2022	66 jaar en 7 maanden
2023	66 jaar en 10 maanden
2024	67 jaar
2025 e.v.	Elk jaar levenswinst wordt vertaald in 8 maanden langer doorwerken en gemiddeld 4 maanden langer AOW-pensioen.

Nieuwsbrief Fiscaal Juridische Actualiteiten

De Nieuwsbrief Fiscaal Juridische Actualiteiten wordt verzorgd door Nationale-Nederlanden Bank en Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij.

Redactie

Ferd Beukers
Gerda Lagarde
Hans IJskes
Maarten van Mierlo
Ruben Stam

Wilt u opgenomen worden op de verzendlijst of wenst u de nieuwsbrief niet meer te ontvangen? Stuur dan een e-mail naar fja@nn.nl.

Voor eventuele onjuistheden aanvaarden wij geen aansprakelijkheid.

© 2022 Nieuwsbrief Fiscaal Juridische Actualiteiten - Nationale-Nederlanden